

Product in het kader van de sollicitatie voor docent / ontwikkelaar opleiding zorg & veiligheid

Onderwijsontwikkeling op het terrein van veiligheid

De aanleiding voor het ontwikkelen van deze module is een sollicitatie voor de functie van docent / ontwikkelaar bij Avans Hogeschool voor de te ontwikkelen opleiding zorg & veiligheid. Inspiratie voor de casus komt van een anekdote over een groep mensen die een berg beklimmen, namelijk de K2 een van de hoogste en meest gevaarlijke bergtoppen in de wereld.

In **1953** beklom een groep van acht mensen de K2 en kwam in de problemen. Bij min 40 graden Celsius ontwikkelde een van de bergbeklimmers een bloed prop in een van zijn benen. Ook al was het levensbedreigend voor de andere leden van het team om af te dalen met een teamlid dat niet meer kon lopen, geen van de zeven bergbeklimmers dacht erover om hem achter te laten en verder te klimmen. De solidariteit van deze groep is legendarisch geworden.

Daartegenover staat een groep van elf bergbeklimmers die in **2008** dezelfde bergtop K2 beklommen. Ook zij kwamen in de problemen en een aantal van deze bergbeklimmers zijn nooit meer terug gevonden. Een overlevende sprak later met spijt over de drijfveer van ieder voor zich om in leven te blijven. "Iedereen was voor zichzelf aan het vechten en ik begrijp nog steeds niet waarom iedereen elkaar in de steek liet."

Bron: The age of empathy: nature's lessons for a kinder society – Frans de Waal (2009).

In deze module is het doel om aan de hand van vier opdrachten die we per week in het werkcollege uitvoeren te achterhalen hoe we een groep van vijf mensen, die met elkaar in een vakantie bergen gaan beklimmen, tot een team kunnen smeden (teambuilding), kunnen behoeden voor het nemen van verkeerde beslissingen door te vervallen in groepsdenken, een zo optimaal mogelijk team samen te stellen (Belbin) en de onderlinge betrokkenheid of sociale cohesie in het team te versterken. Dit allemaal met als uiteindelijk doel deze groep mensen op een veilige manier op vakantie te laten gaan, de bergen in, en zonder onnodige problemen weer te laten terug keren.

Waarom is deze kennis relevant voor de opleiding Zorg en Veiligheid?

Wanneer wijkagenten de veiligheid in een wijk willen waarborgen kan het gebeuren dat ze dit in samenwerking willen doen met wijkbewoners. Ook dan zal er bij de start van een groep in eerste instantie sprake zijn van teambuilding, is het de bedoeling met elkaar tot de juiste beslissingen te komen en wil je een zo optimaal mogelijk samengesteld team. Bovendien wil je graag dat de deelnemers in de groep op elkaar betrokken zijn en blijven.

De casus waar vier weken mee gewerkt gaat worden

Een groep kennissen bestaande uit vijf personen besluit om in de vakantie een berg te beklimmen. Het voorstel komt van **Robert**. Hij is 25 jaar en heeft vijf jaar ervaring met het beklimmen van bergen die verraderlijk kunnen zijn omdat deze gletsjers gaten onder het ijs kunnen verbergen. Van **Robert** is bekend dat hij niet bang is om risico's te nemen en graag presteert. Hij houdt van strijd, maar kan slecht tegen zijn verlies. Hij staat bekend als ongeduldig.

Het gezelschap bestaat, naast Robert, uit:

Elise zij is 22 jaar en is zich, nadat ze heeft toegezegd mee te gaan, gaan bekwamen in het beklimmen van steile rotsen in de Ardennen. Zij kent **Robert** van het café waar ze achter de bar werkt. Elise volgt een opleiding tot psychiatisch verpleegkundige. Van Elise is bekend dat ze nuchter in het leven staat en weet wie ze is. Ze is een harde werker en heeft talent voor organiseren met name op momenten wanneer anderen het overzicht verliezen.

Jeroen hij is 28 jaar en heeft in de afgelopen vakantie een cursus gevolgd in het beklimmen van steile wanden. Bergen met gletsjers zijn voor hem onbekend terrein. Hij kent **Elise** van de opleiding tot psychiatisch verpleegkundige. Jeroen is een rustig en bedachtzaam persoon. Hij is niet snel enthousiast maar ziet problemen waar anderen die niet zien. Hij is analytisch sterk en graag op zichzelf.

Alice ook zij is 28 jaar en ze heeft **Jeroen** leren kennen op die vakantie waarin zij, net als Jeroen, een cursus heeft gevolgd in het beklimmen van steile wanden. Zij heeft zelf geen ervaring met bergen en gletsjers, maar haar vader heeft een aantal jaren geleden veel ervaring opgedaan met berg beklimmen in de Alpen. Alice is een vriendelijk persoon waar mensen makkelijk hun problemen aan vertellen. Ze staat bekend als een goede luisteraar die problemen tussen mensen tactvol kan oplossen. Ze past zich snel aan en vindt het belangrijk dat mensen het naar hun zin hebben.

Ella is 24 jaar. Zij is bevriend met **Robert** via de club voor bergbeklimmers. Zij heeft inmiddels drie jaar ervaring met het beklimmen van bergen die verraderlijk zijn omdat zich daarop gletsjers bevinden. Ella heeft een talent voor het coördineren van groepen. Zij vindt het prettig om het beste in anderen naar boven te halen. Ze is bereid om naar iedereen te luisteren maar ze is ook doortastend genoeg om een besluit te nemen en dit uitgevoerd te krijgen.

Er is tussen nu en de datum waarop deze groep naar hun vakantiebestemming vertrekken nog zes weken de tijd.

Werkwijze

De opdrachten worden uitgevoerd in groepen van minimaal twee en maximaal vier studenten. De studenten bereiden zich thuis voor door de opgegeven literatuur voor die week te lezen. In het werkcollege staat het werken aan de opdracht centraal.

De studenten werken de opdracht uit in de groep op een groot vel papier en presenteren wat ze bedacht hebben aan de hele groep. Iedere groep presenteert tijdens het werkcollege de uitgewerkte antwoorden en de argumentatie daarvoor.

De docent start het werkcollege door na te gaan of de literatuur voor die week gelezen is en of daar nog vragen over zijn. Bij de presentaties vult de docent aan vanuit de theorie en/of praktijk waar dat nodig is. De docent stelt vragen als de presentatie niet helder is of nog niet helemaal goed doordacht. Gedurende het werkcollege loopt de docent rond en beantwoordt vragen van de studenten.

Afsluitend kijken we met elkaar (studenten en docent), op basis van de aangeleverde antwoorden door alle groepen, naar de meest ideale oplossing voor de opdracht. Vervolgens is er nog tijd voor vragen en antwoorden en sluiten we het werkcollege af. Aan het einde van reeks werkcolleges stuurt de docent een Prezi door naar alle betrokken studenten waarin de met elkaar overeengekomen best bedachte oplossingen van de afgelopen vier weken is opgenomen.

Werkcollege week 1 ‘Het optimale team’

De studenten bereiden zich voor door literatuur te lezen over de teamrollen van Belbin. Bijvoorbeeld uit *Resultaatgericht samenwerken met Belbin* (2020) hoofdstuk 2 *Teamrollen* en hoofdstuk 3 *Werken in teams*.

De docent start de bijeenkomst door kennis te maken, de casus te introduceren, de werkwijze voor de komende vier weken uit te leggen, het doel van deze module en de manier waarop er getoetst gaat worden. Ook gaat de docent na of de voorgeschreven literatuur voor de eerste week gelezen is. De docent stelt in overleg met de studenten de groepen samen van minimaal twee studenten en maximaal vier studenten en deelt A2 vellen papier en schrijfmateriaal uit.

Opdracht

Stel uit de groep mensen van de casus het meest optimale team samen.

Beantwoord daarbij de volgende vragen:

1. Wie krijgt de leiding en waarom?
2. Welke rollen krijgen de andere personen?
3. Waarom zal het team in deze rolverdeling het meest optimaal functioneren?

Werk de antwoorden op de vragen op een groot vel papier uit zodat de antwoorden zichtbaar en leesbaar zijn bij het presenteren.

De studenten presenteren de uitkomsten per groep. De aanwezigen stellen vragen en de docent vult aan vanuit de theorie en/of praktijk waar dat nodig is.

Het werkcollege wordt afgesloten door in overleg met elkaar, op basis van het aangeleverde materiaal, te komen tot de meest ideale teamsamenstelling. Deze beste met elkaar overeengekomen teamsamenstelling wordt door de docent opgenomen in de Prezi.

Werkcollege week 2 'Teambuilding'

De studenten bereiden zich voor door literatuur te lezen over groepsdynamica en fasen in groepsvorming. Bijvoorbeeld uit *Groepsdynamica, de basis: professioneel begeleiden van groepen* (2020) hoofdstuk 3 *Groepsvorming en groepsontwikkeling* en uit hoofdstuk 5 *Communicatie in groepen* 5.3. *Groepsgrootte*, 5.6 *Functionele rollen in groepen* en 5.8 *Groepsnormen*.

De docent gaat na of de voorgeschreven literatuur voor de tweede week gelezen is. De docent stelt in overleg met de studenten de groepen samen van minimaal twee studenten en maximaal vier studenten en deelt de vellen A2 papier plus schrijfmateriaal uit.

Opdracht

Zoals je in de casus hebt kunnen lezen kent niet iedereen in het gezelschap elkaar.

Beantwoord de volgende vragen:

1. Wat gaan jullie doen om ervoor te zorgen dat deze groep mensen, voordat zij met elkaar de bergen in trekken, elkaar beter kennen?
2. Wat is ervoor nodig om deze groep, nu nog los van elkaar staande individuen met een interesse om de bergen in te trekken, als een team te laten functioneren?

Werk de antwoorden op de vragen op een groot vel papier uit zodat de antwoorden zichtbaar en leesbaar zijn bij het presenteren.

De studenten presenteren de uitkomsten per groep. De aanwezigen stellen vragen en de docent vult aan vanuit de theorie en/of praktijk waar dat nodig is.

Het werkcollege wordt afgesloten door in overleg met elkaar, op basis van het aangeleverde materiaal, te komen tot het best uitgewerkte teambuildingsvoorstel. Deze beste met elkaar overeengekomen mogelijkheden voor teambuilding wordt door de docent opgenomen in de Prezi.

Werkcollege week 3 'Groepsdenken'

De studenten bereiden zich voor door literatuur te lezen over besluitvorming in groepen en groepsdenken. Bijvoorbeeld uit *Groepsdynamica, de basis: professioneel begeleiden van groepen* (2020) uit hoofdstuk 5 *Communicatie in groepen* 5.9. *Besluitvorming*. En uit *Deep democracy* (2019) hoofdstuk 2 *Anders kijken naar groepen en sabotage* en hoofdstuk 3 *Lewis methode van inclusieve besluitvorming*.

De docent gaat na of de voorgeschreven literatuur voor de derde week gelezen is. De docent stelt in overleg met de studenten de groepen samen van minimaal twee studenten en maximaal vier studenten en deelt de vellen A2 papier plus schrijfmateriaal uit.

Opdracht

Gedurende het beklimmen van de bergen moeten er ongetwijfeld beslissingen worden genomen die men niet had voorzien.

Beantwoord de volgende vragen:

1. Hoe kan deze groep zo optimaal mogelijk beslissingen nemen?
2. Loopt deze groep het risico in groepsdenken terecht te komen en daardoor verkeerde beslissingen te nemen, zoals bijvoorbeeld het kiezen van een te risicovolle bestemming?
3. Waarom wel of waarom niet?

De studenten presenteren de uitkomsten per groep. De aanwezigen stellen vragen en de docent vult aan vanuit de theorie en/of praktijk waar dat nodig is.

Het werkcollege wordt afgesloten door in overleg met elkaar, op basis van het aangeleverde materiaal, te komen tot de beste manieren om groepsdenken te voorkomen. Deze beste met elkaar overeengekomen manieren om groepsdenken te voorkomen worden door de docent opgenomen in de Prezi.

Werkcollege week 4 'Versterken van de sociale cohesie'

De studenten bereiden zich voor door literatuur te lezen over groepsprocessen en conflictstijlen. Bijvoorbeeld uit *Groepsdynamica, de basis: professioneel begeleiden van groepen* (2020) hoofdstuk 6 *De roos van Leary*, uit hoofdstuk 5 *Communicatie in groepen* 5.10 *Conflictstijlen*. En uit *Deep democracy* (2019) hoofdstuk 6 *Werken met de onderstroom*.

De docent gaat na of de voorgeschreven literatuur voor de vierde week gelezen is. De docent stelt in overleg met de studenten de groepen samen van minimaal twee studenten en maximaal vier studenten en deelt de vellen A2 papier plus schrijfmateriaal uit.

Opdracht

Mocht de groep in de bergen in ernstige problemen komen, dan willen we dat de groep bij elkaar blijft omdat dit de grootste kans op overleven voor iedereen betekent.

Beantwoord de volgende vragen:

1. Hoe zorgen we ervoor dat de mensen elkaar bij ontstane problemen niet in de steek laten?
2. Wat kun je doen om de onderlinge betrokkenheid te bevorderen?
3. Verwachten jullie dat er zich conflicten voor gaan doen?
4. Waarom wel of waarom niet?
5. Hoe gaan we conflicten zo goed mogelijk oplossen?

De studenten presenteren de uitkomsten per groep. De aanwezigen stellen vragen en de docent vult aan vanuit de theorie en/of praktijk waar dat nodig is.

Het werkcollege wordt afgesloten door in overleg met elkaar, op basis van het aangeleverde materiaal, te komen tot de beste manieren om de sociale cohesie te versterken. Deze beste met elkaar overeengekomen manieren om de sociale cohesie te versterken worden door de docent opgenomen in de Prezi.

Afsluitende toets

Het individueel uitwerken van opdrachten aan de hand van een casus. In de casus met opdrachten, die leidt tot een beoordeling, kunnen alle elementen – teamsamenstelling, teambuilding, groepsdenken en sociale cohesie - van de te bestuderen literatuur aan de orde komen.

